

Forslag til nyt kvalitetssikringssystem for universitetsuddannelserne

Den 9. november 2011
Dok.nr. D-2011-8571
Sagsnr. S-2011-781
bba/bba

Det nuværende akkrediteringssystemets fokus på uddannelsesakkreditering har fra start været kritiseret for at være for tungt og bureaukratisk. I sin korte levetid er akkrediteringssystemet da også blevet justeret flere gange, netop med henblik på forenkling.

Tiden synes nu at være inde til en mere grundlæggende ændring af akkrediteringssystemet og ikke blot forenkling og tilpasning. For AC er det væsentligt, at et fremtidigt kvalitetssikringssystem ikke kun formår at lette den bureaukratiske byrde, men også formår at skabe en reel nytteværdi for universiteternes arbejde med uddannelsernes kvalitet og relevans.

Ligeledes finder AC det afgørende, at et fremtidigt kvalitetssikringssystem evner at balancere hensynet til institutionernes autonomi med samfundets legitime krav til uddannelsernes kvalitet og relevans. I forlængelse heraf skal man nok ikke undervurdere betydningen af et eksternt kvalitetssikringssystem, der kan understøtte et ledelses- og medarbejderfokus på uddannelsesopgaven i en universitetskultur, hvor forsknings ofte har forrang.

Forslaget gør afgørende op med det nuværende akkrediteringsparadigme, hvor alle uddannelser – også velfungerende – skal igennem en akkreditering. I AC's forslag vil det kun være uddannelser, som oplever gentagen systematisk overledighed, der udtages til særakkreditering med særlig fokus på relevans. Ligeledes medfører forslaget, at uddannelsesakkreditering erstattes af auditering af institutionernes kvalitetssikringssystemer og –praksis som bærende element i et fremtidigt kvalitetssikringssystem.

AC's forslag til styrket fokus på uddannelsernes relevans har som grundtone, at friheden til at skrue op for volumenknappen ved optaget til uddannelserne i højere grad bør have følgeskab af en større ansvarlighed i forhold til at sikre uddannelsernes relevans for et bredere arbejdsmarked. Med regeringens ambition om, at 25 pct. af en ungdomsårgang skal have en universitetsuddannelse er der blot endnu større behov for at skærpe fokus på uddannelsernes beskæftigelsesforhold.

Det er vigtigt for AC at understrege, at forslagets fokus på relevans ikke har til hensigt, at uddannelserne skal igennem en relevansvurdering med henblik på afgørelser om oprettelse eller nedlæggelse af uddannelser. Dertil er arbejdsmarkedets kompetencebehov en for foranderlig størrelse. Ligeledes skal et relevansbegreb tage højde for, at den nyeste

forskning kan pege på nye fagligheder, før dette erkendes af arbejdsmarkedet. Også her vil det være naturligt, at de videnskabelige medarbejders viden og ideer aktivt anvendes i udviklingen af nye uddannelser og i kvalitetsudviklingen af eksisterende uddannelser.

AC's forslag er kendetegnet ved at kombinere en flerhed af metoder - auditering, akkreditering og evaluering - der gør det muligt at opfange forskellige former for kvalitetsudfordringer. Forslaget til nyt eksternt kvalitetssikringssystem består af tre komponenter:

1. Auditering af hovedområdenes kvalitets- og relevanssikringssystem

Fremover skal universiteternes interne kvalitets- og relevanssikringssystem på hovedområdeniveau auditeres. Positiv auditering giver universitetet ret til at oprette nye uddannelser på det pågældende hovedområde i en femårig periode.

Hvis et hovedområde har fået en ikke-tilfredsstillende auditering, mister universitetet retten til at oprette nye uddannelser inden for det pågældende hovedområde. Det betyder, at forslag til nye uddannelser skal gennem en akkreditering med henblik på godkendelse. Ved en ikke-tilfredsstillende auditering, igangsættes en opfølgingsproces inden for et givent tidsrum med henblik på at opnå positiv auditering.

2. Særakkreditering af uddannelser med overledighed

Uddannelser med systematisk overledighed i en given årrække udtages til særakkreditering med særlig fokus på relevanskriteriet. Særakkrediteringen vil typisk resultere i en betinget akkreditering med et antal formulerede krav til uddannelsen, fx til uddannelsens dimensionering og/eller uddannelsens tilrettelæggelse og indhold i forhold til et bredere arbejdsmarked.

3. Tematiske evalueringer efter behov

Der afsættes et beløb på finansloven til gennemførelse af tematiske evalueringer. Ministeriet initierer evalueringerne, eventuelt efter forslag fra institutionerne. Evalueringerne vil typisk gå på tværs af institutionerne og kan derved bibringe viden om eksempler på god praksis eller afdække generelle kvalitetsudfordringer, som kræver særlig opmærksomhed.

Auditering på hovedområdeniveau

I rapport fra EVA¹ vedr. auditering af DTU (2004) gives følgende karakteristik af auditering som metode: "En auditering fokuserer ikke på selve kvaliteten af universitetets kerneaktiviteter, fx uddannelserne og forskningen, men på institutionens arbejde med løbende at sikre en høj kvalitet. En auditering kan dermed give en vurdering af om omverdenen kan have tillid til, at institutionen selv er i stand til at sikre en høj kvalitet i

---

¹ Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)

aktiviteterne over tid. Hvis kvalitetsarbejdet er tilfredsstillende, kan omverdenen forvente, at kvaliteten også er tilfredsstillende.”

I AC's forslag skal hovedområdernes interne kvalitets- og relevanssikringssystemer auditeres i en femårig cyklus. En positiv auditering af et hovedområde betyder, at universitet kan oprette nye uddannelser på det pågældende hovedområde uden forudgående akkreditering. Ved en utilfredsstillende auditering af et hovedområde mister universitetet retten til at oprette nye uddannelser på det pågældende hovedområde, dvs. at forslag til nye uddannelser skal igennem akkreditering.

Relevanssikringen tildeles en selvstændig værdi. Således skal auditeringen give en vurdering af procedurer og praksis, omfang og kvalitet af hovedområdets relevanssikringssystem. Relevanssikringssystemet kan bestå af en systematisk dialog med relevante aftagere og alumner om uddannelsernes kvalitet og relevans, en løbende monitorering af uddannelsernes arbejdsmarked, herunder kandidaternes beskæftigelsesmuligheder og koblingen til uddannelsernes indhold og tilrettelæggelse.

Konsekvens for nye uddannelser ved ikke-tilfredsstillende auditering

ACE Denmark² har følgende definition af akkreditering som metode: "Akkreditering er karakteriseret ved at resultere i en autoritativ godkendelse/ikke-godkendelse af en uddannelse eller institution. Som metode indebærer akkreditering en direkte kontrol med, om en uddannelse eller institution lever op til en række foruddefinerede kriterier for kvalitet."

Hvis universitetets hovedområde ikke opnår en positiv auditering af dens interne kvalitets- og relevanssikringssystem, mistes retten til at oprette nye uddannelser på det pågældende hovedområde. Det betyder, at forslag til nye uddannelser på hovedområdet skal akkrediteres. Akkrediteringsmetoden vil givet være den samme metode, som ACE Denmark for nærværende bruger ved akkreditering af nye uddannelser.

Særakkreditering af uddannelser med overledighed

En indikator på en ikke-velfungerende uddannelse er, at uddannelsen har problemer med systematisk overledighed over en årrække. Sådanne uddannelser udtages til sær-akkreditering med særlig fokus på relevanskriteriet. Særakkrediteringen omhandler således udbuds- og efterspørgselstendenser i dimensioneringen af uddannelsen og beskæftigelsesperspektiver for uddannelsen med særlig fokus på uddannelsens indhold og tilrettelæggelse. En særakkreditering vil endvidere omfatte skærpede krav til uddannelsens kvalitets- og relevanssikring.

Konsekvensen af en særakkreditering vil typisk være en betinget akkreditering med et antal formulerede krav, der har til hensigt at få vendt uddannelsens overledighed. Det kan fx være til uddannelsens dimensio-

---

² ACE Denmark: "Akkreditering og ekstern kvalitetssikring i et internationalt perspektiv" (2010)

nering eller til uddannelsens indhold og tilrettelæggelse i forhold til et bredere arbejdsmarked.

Tematiske evalueringer efter behov

EVA giver på sin hjemmeside³ følgende karakteristik af tematisk evaluering: "En tematisk evaluering har som formål at vurdere kvaliteten og praksis af et afgrænset tema eller emne inden for et eller flere uddannelsesområder eller på tværs af dem. Den væsentligste styrke ved tematiske evalueringer er, at de giver mulighed for at se på eksempelvis overgange mellem niveauer i uddannelsessystemet og sammenhænge mellem forskellige elementer i et uddannelsesforløb, eksempelvis mellem eksamensformer og undervisningsformer."

Det primære formål med evaluering er at bidrage til uddannelsernes kvalitetsudvikling. En evaluering baseres på en systematisk analyse foretaget af et eksternt evalueringspanel og inkluderer selvevaluering og institutionsbesøg. Evalueringen fører til et antal anbefalinger til brug for institutionernes kvalitetsarbejde med uddannelserne. Genstand for tematiske evalueringer kan fx være kvaliteten af engelsk som undervisningssprog, nye studentertyper og nye underviserroller, udenlandske studerendes bidrag til studiemiljøerne, mv.

---

³ www.eva.dk